

VOORSTEL AAN HET COLLEGE VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: Budgetsubsidie duurzaamheidscentrum

Zaaknummer: 140885-2021

Datum: 30 november 2021

1. Inleiding

De gemeente Roermond heeft met de duurzaamheidsvisie (2017) een hoge ambitie gesteld. We kunnen en willen de transitie naar een duurzame stad alleen samen met inwoners en bedrijven maken. Om die reden hebben wij naar aanleiding van het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid in de zomer van 2020 een Denktank Roermond Duurzaam georganiseerd. Met deze denktank hebben we samen nagedacht over mogelijke oplossingen om participatie en communicatie over duurzaamheid in de gemeente Roermond te versnellen. Samengevat was de conclusie van de Denktank Roermond Duurzaam:

- Ontwikkel een aantrekkelijk fysiek centrum waar mensen duurzaam geïnspireerd worden en zelf laagdrempelig actief aan de slag kunnen gaan in hun eigen leven of met een burgerinitiatief;
- Zoek partners die hieraan een bijdrage willen leveren, financieel of in andere zin;
- Zoek daarbij naar koppelkansen met in ieder geval het onderwijs en circulaire economie. Het moet een centrum worden waar activiteiten m.b.t. duurzaamheid in de breedte plaats kunnen vinden; denk dus ook aan de thema's groen, biodiversiteit, afval, energie, duurzaam wonen, circulaire economie enzovoorts.

Op 30 maart 2021 is dit resultaat van de Denktank voorgelegd aan het college ter besluitvorming en is de commissie via een informatiebrief geïnformeerd. Op basis van dit besluit is vervolgens in opdracht van gemeente Roermond een zestal kwartiermakers aan de slag gegaan met het opstellen van een plan voor een dergelijk duurzaamheidscentrum (werktitel). Dat plan hebben de kwartiermakers met een uitgebreide presentatie in oktober 2021 opgeleverd (bijlage 2).

Gemeente Roermond heeft altijd duidelijk gemaakt dat zij niet zelf het duurzaamheidscentrum wil en kan opzetten en exploiteren, dit moet een gezamenlijk product worden van mensen en organisaties uit de stad. Gemeente Roermond is dan één van de partners. De plannen zijn omarmd door de stichting RoerOm, die samen met een breed netwerk van mensen en organisaties het centrum wil realiseren en exploiteren in een pand op het terrein Weerstand. Het resultaat daarvan ligt nu voor in de vorm van een subsidieverzoek van de stichting RoerOm. Het college wordt voorgesteld om een budgetsubsidie van €91.500 voor 2022 te verlenen.

Het subsidieverzoek en de bijhorende presentatie vindt u in bijlage 1 en 2.

2. Argumenten

2.1 Het voorstel past in het duurzaamheidsbeleid

Het voorstel past binnen de duurzaamheidsvisie (2017) en het Uitvoeringsprogramma 2020-2024. Daarin is het samen met inwoners, bedrijven en organisaties werken aan de duurzaamheidsdoelen essentieel. In het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2020-2024 staat opgenomen:

- We organiseren werkconferenties over duurzaamheidsthema's, waarbij we samen met inwoners en betrokken organisaties invulling geven aan dit uitvoeringsprogramma.
- We organiseren gezamenlijke projecten met de triple helix partijen overheid, onderwijs en bedrijven.

Met het voorgestelde duurzaamheidscentrum, waarbij zowel inwoners, bedrijfsleven, overheid en onderwijs zijn betrokken, geven we hier invulling aan vanuit een faciliterende rol.

2.2 Dit voorstel past in de ontwikkeling naar het opgavegericht werken

De realisatie van het centrum wordt neergelegd bij een netwerk van actieve inwoners, professionals, organisaties en bedrijven die zich inzetten voor een duurzamere samenleving in Roermond en daarbuiten. Dit past ook bij het opgavegericht werken: werken vanuit de belevingswereld van inwoners en andere stakeholders (onderwijs, bedrijfsleven, organisaties) en initiatieven die gedragen en tot uitvoering gebracht worden door deze groep.

2.3 Het bedachte concept van het duurzaamheidscentrum past binnen de integrale benadering van duurzaamheid die gemeente Roermond voorstaat

In het uitgewerkte plan rondom het centrum is nadrukkelijk aandacht voor koppelkansen, zoals de koppelkansen met het onderwijs, het sociaal domein, economische ontwikkelingen (circulaire economie) en de brede duurzaamheidsthema's zoals opgenomen in de VN sustainable development goals. Het centrum heeft als belangrijkste doel: kennisoverdracht, netwerken verbreden en sluiten, bewustwording op duurzaamheid breed en het vanuit het centrum realiseren van duurzame ontwikkelingen (van klein naar groot, ontstaan vanuit de betrokken partners). Wat uit de Denktank en de verschillende overleggen duidelijk naar voren is gekomen is dat we op kleine schaal veel doen aan duurzaamheid, maar dit niet of op beperkte schaal met elkaar verbinden en hiervoor een podium bieden. Wij verwachten dat het duurzaamheidscentrum kan bijdragen in het verbinden van de verschillende ontwikkelingen en initiatieven.

2.4 Het enthousiasme bij partners voor het duurzaamheidscentrum is nu aanwezig, langer wachten met de verdere voorbereidingen voor de start en opening kunnen tot gevolg hebben dat het enthousiasme (momentum) weer weg zakt

De opstart van het centrum vergt een forse investering in tijd van de stichting RoerOm. Denk aan het verder afstemmen van het netwerk (en inbreng partners), het werven en aansturen van vrijwilligers, het samen met het netwerk vullen van de activiteitenkalender (2022), het inrichten en voorbereiden van de opening en opzetten communicatie/marketingstrategie. Partners zijn in de afgelopen maanden enthousiast gemaakt en daarmee is nu het juiste moment om ook door te pakken en het enthousiasme niet weg te laten zakken. Daarnaast is er tijd nodig voordat het centrum gereed is voor opening. Ondanks dat nog niet alle onderdelen uit het plan (bijv. de jaarkalender) volledig zijn uitgekristalliseerd, kan het eerste jaar gebruikt worden om in goede afstemming tussen de initiatiefnemers het plan en bijbehorende prestatieafspraken verder te verfijnen en mogelijk voor de toekomst vast te leggen in een uitvoeringsovereenkomst.

2.5 Een fysiek energieloket waar inwoners voor advies over het verduurzamen van hun woning terecht kunnen wordt in het duurzaamheidscentrum ondergebracht en beiden versterken elkaar

Vanuit het landelijke Energieakkoord zijn gemeenten vanaf 1 januari 2016 verplicht om een energieloket te hebben waar inwoners voor informatie over het verduurzamen van hun huis terecht kunnen. Gemeente Roermond heeft dit tot nu toe online ingericht (regionaal via de website Nieuwe Energie in Limburg), maar om de klimaatdoelstellingen – onder andere vanuit de warmtetransitie

waarin gemeenten de regierol hebben – te behalen is meer nodig. Op dit moment is gemeente Roermond de verschillende mogelijkheden en aanbieders aan het vergelijken, met het doel dat het betreffende energieloket (aanbieder) onderdeel wordt van het duurzaamheidscentrum. Uitgangspunt is dat mensen voor een persoonlijk en onafhankelijk advies terecht kunnen bij het (fysieke) energieloket én dat er producten en installaties te zien zijn, zodat inwoners daar ook een beter idee van krijgen en het een echt beleefcentrum wordt. Regionale voorbeelden van een dergelijk concept zijn onder andere het Energiehuis Slim Wonen in Helmond en de WoonWijzerWinkel in Kerkrade. Er zijn ook voorbeelden van digitale loketten (inclusief telefonische adviesgesprekken, chatfuncties etc.) in combinatie met lokale projecten, zoals het Goede Buren project in gemeente Venlo of het energieloket Warm Wonen in Weert.

De planning is om voor het einde van 2021 een besluit te nemen over de inrichting van het energieloket en welke aanbieder daarin het beste kan voorzien. Vervolgens zal er afstemming plaatsvinden met het duurzaamheidscentrum, om afspraken te maken over hoe het energieloket en het duurzaamheidscentrum samen kunnen gaan en elkaar kunnen versterken. Uitgangspunt is dat een fysiek energieloket onderdeel moet worden van het duurzaamheidscentrum. Dat betekent dat wanneer wordt besloten met een digitale aanbieder van het energieloket verder te gaan, daarnaast iets (lokaals) moet worden georganiseerd om het loket ook fysiek in te vullen.

2.6 Motie 20M45 huis van de toekomst

In motie '20M45 Huis van de toekomst' heeft de gemeenteraad het college opgeroepen om aanvullend op het initiatief 'Living Labs' mogelijkheden te verkennen om duurzaamheid in de volle breedte toe te passen in het bestaande concept en indien de mogelijkheden bij Living Lab niet aanwezig blijken te zijn, te zoeken naar alternatieven en de uitkomst hiervan uiterlijk een maand voor de behandeling van de kadernota 2022 met de raad te delen.

In een commissie-informatiebrief van 14 april 2021 is de commissie ruimte geïnformeerd over de uitkomsten van de Denktank Duurzaamheid en het voornemen een duurzaamheidscentrum te realiseren. Ook heeft uw college de commissie laten weten dat als onderdeel van de opdracht aan de kwartiermakers duurzaamheidscentrum meegegeven is dat samenwerkingsmogelijkheden met het Living Lab Zorgtechnologie worden onderzocht. De kwartiermakers zijn op bezoek gegaan bij het Living Lab en hebben overleg gehad. Mogelijke samenwerking is besproken, maar heeft niet tot een concreet resultaat geleid in verband met ruimte bij het living lab en ontbreken van focus op duurzaamheid voor het Living Lab op dit moment. Wel hebben de kwartiermakers veel inspiratie opgedaan bij het living lab voor het te realiseren duurzaamheidscentrum. Wat zij hiervan hebben opgestoken is hoe je ervoor kunt zorgen dat een beleefcentrum geen kaal loket wordt, maar een plek gericht op ervaring, beleving, praktisch ingestoken en aansluitend op de eigen situatie (van de inwoner).

De motie roept op om wanneer er geen mogelijkheden bij het Living Lab aanwezig zijn, naar alternatieven te zoeken. Het alternatief gericht op duurzaamheid ligt nu voor in dit voorstel m.b.t. het duurzaamheidscentrum. Wij stellen het college voor de gemeenteraad via bijgaande raadsinformatiebrief (bijlage 5) te informeren en de motie daarmee af te handelen.

3. Kanttekeningen en risico's

3.1 Termijn subsidieverlening

Conform artikel 16, eerste lid, van de Algemene Subsidieverordening Roermond 2008 (hierna: Asv) dient een subsidieaanvraag budgetsubsidie ingediend te worden voor 1 mei voorafgaand aan het betreffende subsidiejaar. De aanvraag van stichting RoerOm is op 15 oktober 2021 en een tweede

versie op 8 november 2021 ontvangen. Dit heeft te maken met het feit dat het duurzaamheidscentrum nog op moet starten en het opstellen van een plan hiervoor in oktober 2021 is afgerond. Een aanvraag vóór 1 mei 2021 was daardoor niet mogelijk. Het college wordt daarom voorgesteld in afwijking van artikel 16, eerste lid van de ASV, de subsidieaanvraag op basis van artikel 33 in behandeling te nemen en te verlenen. Voor 2022 is de verwachting dat op 1 mei het duurzaamheidscentrum pas kort geopend is en daarmee een subsidieaanvraag voor het volgende jaar 2023 vóór 1 mei 2022 niet opportuun is. Uw college wordt voorgesteld hier ook in 2022 coulant mee om te gaan.

3.2 Vergunning gebruik locatie Weerstand

De stichting RoerOm kan gebruik maken van meerdere ruimtes bij locatie Weerstand (Oude Philipsterrein), zonder daarvoor huur te betalen. Uiteindelijk krijgen deze ruimtes een andere functie dan een duurzaamheidscentrum, maar dat duurt nog enkele jaren. Om in de tussentijd de locatie te mogen gebruiken als duurzaamheidscentrum, heeft de eigenaar van het pand een vergunning (samen met andere tijdelijke functies) aangevraagd bij de gemeente. De procedure hiervoor loopt nog. De stichting RoerOm kan pas beginnen met de verbouwing en het gebruik van de locatie als duurzaamheidscentrum, wanneer de vergunning hiervoor is verleend. Dit is een onzekere factor. Mocht het onverhoopt anders lopen, zal gemeente Roermond in overleg treden met de stichting over een alternatieve invulling (locatie) van het duurzaamheidscentrum.

3.3 Een sluitende businesscase zonder financiële inbreng van de gemeente bleek voor de opstart niet haalbaar

Het is de kwartiermakers gelukt om een plan neer te leggen, waarin verschillende mensen en organisaties bijdragen in de vorm van financiering, beschikbaar stellen van diensten of spullen of vrijwilligerswerk. Denk bijvoorbeeld aan de locatie bij Weerstand waar geen huur betaald hoeft te worden. In de begroting zijn deze bijdrage bij elkaar opgeteld en gekapitaliseerd, hetgeen leidt tot een multiplier van 1,5. Het is echter niet gelukt een plan van aanpak voor te leggen waarbij er geen bijdrage vanuit gemeente Roermond wordt gevraagd. Het realiseren en inrichten van het centrum, activeren en verbinden van het netwerk en gezamenlijk organiseren van activiteiten kost tijd en geld. Zeker een eerste jaar / opstartfase zal meer tijd en aandacht vergen. Navraag bij andere gemeenten met soortgelijke initiatieven leert dat deze initiatieven vrijwilligers nodig hebben, maar niet duurzaam en succesvol op alleen vrijwilligers kunnen draaien. Wel is uitgesproken dat – mocht besloten worden het centrum ook na 2022 te continueren - er een geleidelijke afbouw in de subsidiebijdrage van gemeente Roermond zal moeten plaatsvinden. De begroting voor 2022 voorziet nog in voldoende ruimte om de budgetsubsidie toe te kennen, maar voor de jaren 2023 en verder loopt het budget voor duurzaamheid af (vooral vanaf 2024), waardoor die ruimte er niet meer is. Stichting RoerOm zal hier middels de verleningsbeschikking nogmaals op gewezen worden. Na een periode van 3 jaar zou het duurzaamheidscentrum zonder een financiële bijdrage van gemeente Roermond moeten kunnen.

3.4 De subsidieaanvrager heeft in de begroting met inkomsten vanuit de WoonWijzerWinkel (als energieloket voor Roermond) gerekend, terwijl nog geen besluit is genomen over het energieloket voor gemeente Roermond

De kwartiermakers hebben contact gezocht met de WoonWijzerWinkel Limburg als mogelijke partij om mee samen te werken. De WoonWijzerWinkel is het Energieloket van de Parkstad gemeenten en enkele gemeenten in Zuid Limburg en heeft de ambitie een energieloket voor héél Limburg te worden.

Gemeente Roermond is in overleg met de WoonWijzerWinkel over mogelijke samenwerking, maar bekijkt ook de andere mogelijkheden om invulling te geven aan het Energieloket. Vervolgens moet

een afweging gemaakt worden op basis van de voor- en nadelen van de verschillende alternatieven, waarbij de kosten in verhouding tot de (maatschappelijke) baten een belangrijk onderdeel zijn. Om de voorbereidingen voor het duurzaamheidscentrum wel op korte termijn te kunnen starten en niet verder te vertragen, wordt voorgesteld de subsidie te verlenen en na besluitvorming over het energieloket in gesprek te gaan met stichting RoerOm over wat de keuze betekent voor het duurzaamheidscentrum. De stichting RoerOm geeft in de aanvraag aan dat zij met inkomsten vanuit de WoonWijzerWinkel hebben gerekend in hun begroting. Aangezien echter duidelijk was dat gemeente Roermond nog geen aanbieder voor het Energieloket heeft gekozen, ligt het risico daarvan voor de begroting bij de aanvrager.

4. Financiële gevolgen

De kosten ad € 91.500, kunnen worden betaald uit de kostenplaats 62306 Duurzaamheid. Deze biedt voldoende ruimte hiervoor.

Het college heeft op 17 november 2021 bij de BURAP besloten een budget van €298.000 over te hevelen naar 2022 en 2023 ten behoeve van o.a. het duurzaamheidscentrum en een gemeentelijk energieloket (onder voorbehoud besluit gemeenteraad in december).

5. Communicatie en participatie

De stichting RoerOm wordt door bijgaande beschikking schriftelijk geïnformeerd over toekenning van de subsidie en de voorwaarden die daaraan zijn verbonden. Daarnaast stellen we in overleg een nieuwsbericht op voor onze eigen kanalen, waarin vooral wordt toegelicht waarom we realisatie van een duurzaamheidscentrum als gemeente belangrijk vinden en dus ondersteunen.

Communicatie over het duurzaamheidscentrum en het promoten daarvan ligt primair bij de stichting. Gezien de financiële bijdrage van gemeente Roermond maken we afspraken over gezamenlijke communicatie en hoe er over gemeente Roermond – als partner met de grootste financiële bijdrage – wordt gecommuniceerd.

6. Uitvoering en evaluatie

6.1 Uitbetaling subsidie

Het college is bevoegd om bij beschikking tot een ander betalingsritme te besluiten, dan de in de artikel 10 derde lid van de Asv genoemde 2 termijnen. Conform artikel 10 lid 4 Asv wordt het college voorgesteld het volledige bedrag in één termijn uit te keren. De reden daarvoor is dat vanwege de opstart van het duurzaamheidscentrum een groot deel van de kosten vooral in het eerste half jaar gemaakt worden en de kosten dus niet evenredig zijn verdeeld over het jaar.

6.2 Monitoring en evaluatie

M.b.t. monitoring en evaluatie gelden de volgende afspraken:

- minimaal 1 keer per kwartaal een voortgangsgesprek tussen de stichting en gemeente Roermond;
- naast de kwartaal gesprekken en het jaarverslag (verplichting ASV), evalueren we in kwartaal 1 2023 gezamenlijk het eerste jaar.
- gemeente Roermond neemt deel in de klankbordgroep van het duurzaamheidscentrum.

Bij de voortgangsgesprekken ieder kwartaal is in ieder geval de beleidsmedewerker duurzaamheid aanwezig en indien mogelijk ook de portefeuillehouder duurzaamheid. Bij de evaluatie van het eerste jaar zijn beiden aanwezig.

Daarnaast gelden de verantwoordingsplichten die opgenomen zijn in de Asv van gemeente Roermond. Deze zijn opgenomen in de beschikking.

7. Advies bedrijfsvoering (Communicatie, Financiën, HR, I&S, Juridisch)

Financieel:

De begroting 2022 voorziet in voldoende ruimte om de budgetsubsidie toe te kennen. Voor de jaren 2023 en verder loopt het budget voor duurzaamheid af, waardoor die ruimte er niet meer is.

Daarbij moet geconstateerd worden dat in de huidige begroting van het duurzaamheidscentrum een sterke afhankelijkheid is van de subsidie van de gemeente Roermond. Dit is een risico.

De stichting moet zich zelf de plicht opleggen om de afhankelijkheid van de gemeente Roermond af te laten nemen, en zelf meer eigen inkomsten moet generen.

Juridisch:

Verlening is conform Asv en past binnen huidige beleidsdoelstellingen. Nu er financieel dekking is kan er positief geadviseerd worden.